

Olje- og energidepartementet

Vår dato: 18.12.2023
Deres dato: 06.11.2023
Vår referanse: GH
Deres referanse: 23/1900

Merknader fra BNL til endringer i energimerkeforskriften

BNL gir herved merknader til forslag om endring i forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften for bygninger).

Byggenæringens Landsforening er en paraplyorganisasjon for 13 bransjer fra byggherrer, entreprenører, industri og håndverksbedrifter. Det er ca 3650 medlemsbedrifter og over 76 000 årsverk.

Innledende merknader fra BNL

BNL mener at energimerkeordningen med energivurdering av tekniske anlegg må inngå som et sentralt virkemiddel for å øke energieffektiviteten i bygningsmassen og gjøre energibruken mer klima- og miljøtilpasset. Det realistiske energieffektiviseringspotensialet er anslått å være i størrelsesorden 15-20 TWh innen 2030.

Gjeldende forskrift har ikke blitt revidert på mange år, og i realiteten gått litt ut på dato. Etterspørselen i markedet har vært begrenset, og selv om ordningen har vært obligatorisk, har etterlevelsen vært mangelfull. Dette gjelder spesielt for boliger og energivurdering av tekniske anlegg. BNL støtter derfor sterkt en revidering og revitalisering av energimerkeordningen med energivurdering av varme- og klimaanlegg.

BNL vil påpeke at EU-reguleringer påvirker oss stadig sterkere. Dagens energimerkeforskrift er hjemlet i det første bygningsenergidirektivet fra 2002 (2002/91/EF). Stortinget har vedtatt å gjennomføre krav i bygningsenergidirektiv II fra 2010 i norsk rett (2010/31/EU.), men uten endringene fra 2018, gitt i endringsdirektiv 2018/844. Det er nylig oppnådd enighet i EU-systemet om nytt bygningsenergidirektiv III, og det forventes at dette direktivet vil bli vedtatt ganske snart.

Ny energimerkeordning bør stå seg over tid. I utformingen av den nye energimerkeforskriften anbefaler BNL derfor departementet om å ta hensyn til hva som står i endringsdirektivet fra 2018, og det som kommer i nye bygningsendringsdirektiv III. Å basere utformingen av den nye energimerkeforskriften på hva som står i 2010-direktivet, vil være lite framtidsrettet.

Boliger: bygningen som helhet må ligge til grunn for energimerket

For boliger åpner forskriftsforslaget for at energiattesten også kan utstedes for hele bygget, og ikke bare for hver enkelt leilighet som i dag.

BNL mener at hovedregelen må være at energiytelsen til hele bygningen skal danne grunnlaget for energiattesten, og ikke at dette skal være et alternativ. Vi mener at høringsforslaget upresist og misvisende gjengir det som framkommer om dette i bygningsenergidirektivet. Det reviderte bygningsenergidirektivet fra 2010 angir som førstealternativ at hele byggets energiytelse skal ligge til grunn for energiattesten, ref artikkel 11, punkt 6 (a):

*“6. Certification for building units may be based:
 (a) on a common certification of the whole building; or
 (b) on the assessment of another representative building unit with the same energy-relevant characteristics in the same building.”*

Punkt (b) åpner for at energiattesten til en enkelt bygningsenhet (f.eks. leilighet) kan baseres på vurderingen av en annen representativ bygningsenhet i samme bygning. Slik vi leser punkt (b), så åpner faktisk ikke denne bestemmelsen for at energiattesten til en enkeltleilighet kan baseres på en vurdering av energiattesten til den konkrete leiligheten, men må være til en referanseleilighet.

Hensikten med energimerkeordningen bør uansett være å stimulere beboere og byggherrer til å gjøre fornuftige tiltak for å forbedre byggets energiytelse. I praksis er det svært begrenset hva eiere av enkeltleiligheter i boligblokker kan gjøre av bygnings- og installasjonstekniske tiltak. Normalt vil det være borettslaget eller sameiet som har ansvaret for å etterisolere, skifte vinduer og installere varmepumpe- eller solvarmeanlegg. Aktuelle tiltak for å forbedre energikarakteren vil derfor i praksis måtte gjennomføres for bygget som helhet og ikke enkeltvis for hver leilighet. Beslutningstakere i form av sameie, styre eller byggeier får et mye bedre beslutningsgrunnlag om hele bygget ligger til grunn for energiattesten. Mer ressurser kan da også forsvares brukt til utarbeidelse av energiattesten og vurdering av aktuelle forbedringstiltak. Vi slipper også forvirringen som skapes når eiere av ulike leiligheter i samme boligblokk oppnår forskjellig energimerke, avhengig av hvor i blokken leiligheten befinner seg eller hvilken måte de har energimerket leiligheten (enkel registrering, detaljert registrering, ekspertregistrering). For statistiske formål er det også uheldig at samme leilighet kan få forskjellig energimerke, avhengig om det er den individuelle leiligheten eller hele bygningen som er referansen, eller hvilken beregningsmåte som er benyttet.

Energimerkesystemet (EMS) tilbyr i dag en nettløsning hvor brukerne har mulighet til å detaljere bygningsdata ut fra sin kompetanse og kjennskap til bygget. I enkel registrering knyttes inntasting av data (areal, byggeår osv.) sammen med beregningskjernen i en preprosessering, hvor det både foretas mellomberegninger av bl.a. arealer og U-verdier, og hvor det hentes ut verdier fra bibliotek på bakgrunn av brukervalg. Vi har forstått det slik at enkel registrering i EMS gir en konservativ vurdering.

Departementet ønsker å videreføre at boligeier selv kan legge inn opplysninger og få utstedt energiattesten. BNL anbefaler i så fall at denne muligheten til å utstede energiattest for enkeltleiligheter forbeholdes boligeiere som selv, gjennom enkel registrering, legger inn opplysninger om boligen, **og at alle andre registreringer skal være basert på energiattesten til hele bygget**. Ved detaljert registrering og ekspertregistrering med kompetansekrav skal altså bygningen vurderes som helhet.

Energiattesten må kunne brukes opp mot taksonomien

Taksonomikriteriene henviser spesifikt til energiattesten (Energy Performance Certificate) som dokumentasjon for samsvar med miljømålet "Reduksjoner av klimagassutslipp" ("Climate Change Mitigation"). **BNL mener at det må være et hovedformål med den reviderte energimerkeordningen at energiattesten skal kunne brukes for norske bygg til å dokumentere samsvar med taksonomien.** Slik vi forstår de tekniske kriteriene i taksonomien, så er det egenskapene til hele bygget som skal legges til grunn. Vi tviler på at egendeclarering utført av boligeier seg, vil være relevant som dokumentasjon opp mot taksonomikriteriene.

Vi forstår det også slik at departementet senere skal sende ut eget høringsforslag om beregningsmetodikk og vektingsfaktorer. Vi tillater oss derfor å understreke viktigheten av at energimerkeordningen er innrettet mot kriteriene i taksonomien, med definert NZEB-referanse og bruk av vektet, levert energi (primærenergi), og håper departementet vil hensynta dette i forslaget som legges fram.

Må samkjøre TEK og Energimerkeordningen

BNL anbefaler sterkt å samkjøre energikravene i TEK og energimerkeordningen, og benytte samme beregningsmetodikk og forutsetninger. Høringsnotatet beskriver at "*For nye bygg vil felles merking være arbeidsbesparende fordi prosessen kan samkjøres med TEK-beregning for hele bygningen*". Videre er det viktig at det definerte NZEB-nivået reflekteres i karakterskalaen for energikarakteren.

Justere energipostene som inngår i energibudsjettet

EU-reguleringer vil påvirke oss stadig sterkere, og det er derfor viktig at norske energiberegningsregler samsvarer med det som EU-landene gjør.

For boliger angir gjeldende energimerkeordning og TEK17 at husholdningsutstyr (teknisk utstyr) og belysning skal medregnes som en del av energibehovet, og inngå i energibudsjettet. Energibehovet til elektrisk utstyr skal medregnes med en normert, låst verdi, og det samme gjelder i stor grad også for belysning. For boliger vil en betydelig del av det beregnede energibehovet dermed være basert på låste verdier man ikke kan endre på.

I EU er det ikke vanlig å medregne belysning og elektrisk utstyr som del av byggets energibehov. Endringsdirektivet fra 2018 henviser eksplisitt til energiberegningsmetodikken i standarden EN ISO 52000-1:2017. Som "default"-verdi for boliger medregner denne standarden ikke elektrisk utstyr og belysning som en del av energibehovet. Tilsvarende medregnes ikke elektrisk utstyr for publikums- og yrkesbygninger.

Taksonomien krever for miljømålet reduksjoner av klimagassutslipp at energibehovet til nye bygninger skal være minimum 10 prosent lavere enn det nasjonale NZEB-nivået. For nye boliger vil det følgelig ha stor betydning for oppnåelse av kriteriet om disse energipostene medregnes eller ikke som en del av bygningens energibehov. Det samme gjelder kriteriet om 30 % reduksjon av primærenergi behov for renovering av eksisterende boliger. Dersom vi for norske bygninger skal medregne i energibudsjettet de låste energipostene elektrisk utstyr og belysning, vil det bli vanskeligere å tilfredsstille taksonomikriteriene.

BNL viser samtidig til at disse energipostene er utelatt i den norske definisjonen av nesten nullenergibygninger for bygningskategoriene småhus og boligblokk som Kommunal- og distriktsdepartementet publiserte i januar 2023. Vi anbefaler at det samme gjøres for den nye energimerkeordningen.

Konkrete innspill til endringsforslagene

I det følgende gir BNL konkrete merknader til forslaget om forskriftsendringer.

Tittel

Departementet foreslår å endre tittelen på forskriften fra:

*Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg
(energimerkeforskriften for bygninger)*

til:

*Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering **av varme- og klimaanlegg**
(energimerkeforskriften for bygninger)*

Merknader fra BNL:

BNL har ingen merknader til endringen.

§ 1 Formål – inkludere inneklima

§ 1 Formål

Forskriften skal bidra til å sikre informasjon til markedet om boliger, bygningers og tekniske anleggs energitilstand og mulighetene for forbedring, for derigjennom å skape større interesse for konkrete energitiltak, konkrete tiltak for omlegging til fornybare energikilder, og gi en riktigere verdsetting av boliger og bygninger når disse selges eller leies ut.

Kravene til energivurdering av varme- og klimaanlegg skal bidra til at slike anlegg fungerer effektivt og med minimal miljøbelastning.

Merknader fra BNL:

Formålet med bygningsdirektiv II er å fremme en forbedring av energiytelsen i bygninger, idet det tas hensyn til uteklima og lokale forhold, samt krav til inneklima og kostnadseffektivitet. I forskriftens formål er ikke inneklima nevnt. BNL foreslår å legge til inneklima ved å endre første ledd til:

*"Forskriften skal bidra til å sikre informasjon til markedet om boliger, bygningers og tekniske anleggs energitilstand og mulighetene for forbedring av **energiytelsen og inneklima**, for derigjennom å skape større interesse for konkrete energi- og **inneklimateiltak**, konkrete tiltak for omlegging til fornybare energikilder, og gi en riktigere verdsetting av boliger og bygninger når disse selges eller leies ut."*

Departementet foreslår også å erstatte konkrete **energieffektiviseringstiltak** som er brukt i gjeldende forskrift, med konkrete **energitiltak**. Bakgrunnen er endringer i energiloven, hvor begrepet energitiltak nå er innført. BNL forstår at det derfor er naturlig å gjøre tilsvarende endring i energimerkeforskriften. Men vi frykter at denne endringen bidrar til å svekke oppmerksomheten rundt energieffektiviseringstiltak som reduserer energibehovet og sparer kWh, og at mer vekt tillegges energiproduserende tiltak.

Videre foreslås det å endre fra energivurdering av **tekniske anlegg** til energivurdering av **varme- og klimaanlegg**. Dette følger av foreslåtte endringer i kapittel III. BNL støtter denne endringen

§ 3. Definisjoner

Departementet foreslår flere endringer i § 3, deriblant å definere begrepet varmeanlegg:

e. varmeanlegg: anlegg i eller ved bygningen for å sørge for oppvarming av bygningen,

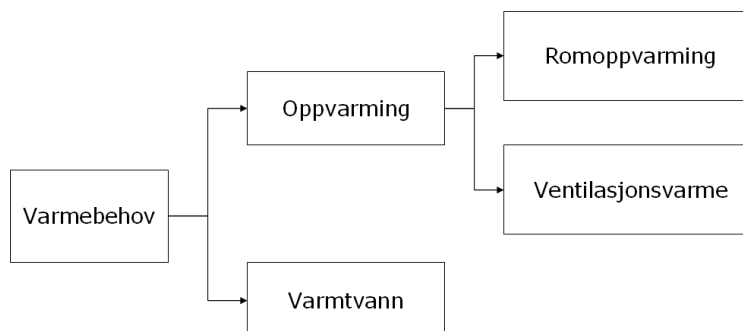
Merknader fra BNL:

BNL mener at det blir feil i definisjonen av varmeanlegg å referere til "oppvarming av bygningen". Vi peker på at begrepet oppvarming etter NS 3031:2014, NS 3700:2013 og NS 3701:2012 tydelig er definert å bare omfatte romoppvarming og ventilasjon, og ikke tappevann, se figur under fra NS 3031:2014.

3.1.31 varmebehov

netto energibehov til romoppvarming, ventilasjonsvarme og varmtvann

EKSEMPEL

MERKNAD Varmebehovet kan dekkes fullt ut av termisk energi.

[KILDE: NS 3700:2010, definisjon 3.1.7

Figur: Definisjon av varmebehov i NS 3031:2014

Med foreslått definisjon av varmeanlegg vil vurdering av tappevannsproduksjon og anlegg for tappevann ikke inngå. Vi anbefaler sterkt å endre definisjonen av varmeanlegg, slik at terminologien i energimerkeforskriften samsvarer med fagterminologien. Dette kan f.eks. gjøres ved å omskrive definisjonen som vist under:

*e. varmeanlegg: anlegg i eller ved bygningen for å sørge for **varme til** bygningen,*

Tilsvarende blir det feil i definisjonen av brenselsfyrte varmeanlegg å referere til oppvarming av rom og tappevann:

f. brenselsfyrte varmeanlegg: varmeanlegg med forbrenning av brensel som olje, gass eller fast brensel til oppvarming av rom og tappevann,

Oppvarming av rom vil her lett forstås som romoppvarming, hvilket betyr at ventilasjonsvarme ikke inngår. Riktig definisjon må være:

*f. brenselsfyrte varmeanlegg: varmeanlegg med forbrenning av brensel som olje, gass eller fast brensel til **å dekke varmebehov til oppvarming og tappevann.***

BNL har ingen øvrige merknader til foreslåtte endringer i § 3.

§ 4. Plikt til å ha energiattest

Departementet foreslår i § 4 tredje ledd å innføre at:

"Eier av bolig i bygning med flere boenheter kan oppfylle plikten etter § 5 og 6 med energiattest for bygningen som helhet, forutsatt at denne er utarbeidet av en virksomhet som oppfyller kompetansekravene".

Merknader fra BNL:

BNL mener at hovedregelen må være at energikarakteren skal være basert på bygningen som helhet, og ikke at dette innføres som en "subsidiær" mulighet. Vi viser til innledende merknader om dette. Vi anbefaler

derfor å snu på det, og gjennom § 4 åpne for at eier kan oppfylle plikten ved å utstede forenklet energiattest for hver enkelt leilighet. BNL foreslår nytt tredje ledd:

*"Eier av bolig i bygning med flere boenheter kan oppfylle plikten etter § 5 og 6 med **forenklet energiattest for egen bolig**".*

BNL har ingen øvrige merknader til § 4.

Endringer i §§ 5, 6 og 7

Merknader fra BNL:

BNL har ingen merknader til foreslåtte endringer

Ny § 8. Energiattest for offentlige bygninger over 250 m²

Departementet foreslår ny § 8 som omtaler:

Eier av bygning skal innhente energiattest, dersom mer enn 250 m² av bygningens oppvarmede bruksareal brukes av offentlige myndigheter, og bygningen ofte besøkes av allmennheten.

Eier av bygning skal innhente energiattest der mer enn 250 m² av bygningens oppvarmede bruksareal brukes av departementer, direktorater og statlige tilsynsorgan.

Merknader fra BNL:

BNL støtter denne endringen, og bemerker at andre ledd med krav til bygninger som brukes av statlige organer, i realiteten er litt strengere enn det som følger av bygningsenergidirektiv II fra 2010. Samtidig bemerker vi at det nye bygningsenergidirektivet vil kreve energiattest for alle bygninger som eies eller brukes av offentlige.

Ny § 8a. Synlig sammendrag av energiattesten

Merknader fra BNL:

BNL støtter endringene

§ 11 bokstav b skal lyde:

b. En tiltaksliste som skal gi oversikt over kostnadseffektive energiltak på bygningskroppen eller bygningens varme- og klimaanlegg. Dette kravet gjelder ikke for nye bygninger. Tiltakslisten for bygninger hvor det er stilt kompetansekrav for merking, skal beskrive de mest aktuelle energiltakene i rangert rekkefølge og med beregning av antatt redusert energibruk dersom det blir gjennomført. Tiltakslisten skal inneholde en vurdering av kostnader og konsekvenser mht. fukt og inneklimateknikk knyttet til det enkelte energiltaket. Tiltakslisten skal kunne brukes som grunnlag for å planlegge program for vedlikehold og oppgradering av bygningen. I tilfeller der det ikke er praktisk mulig å gjennomføre kostnadseffektive energiltak, skal dette opplyses om og begrunnes.

Merknader fra BNL:

BNL støtter endringene

§ 11 ny bokstav e

e. Et sammendrag som er egnet for oppslag og som minst inneholder energimerket og referanseverdier som gjør det mulig for eier eller leier å sammenligne eller vurdere bygningens energitilstand.

Merknader fra BNL:
BNL støtter endringene

§ 11 nytt annet ledd og § 12 tredje ledd

Merknader fra BNL:
BNL har ingen merknader

§ 13. Plikt til å gjennomføre energivurdering av varme- og klimaanlegg

Innledende merknad fra BNL til § 13

I den norske oversettelsen av bygningsenergidirektiv I (direktiv 2002/91/EF) er "inspection" oversatt til "kontroll", og "assessment" oversatt til "vurdering". Bygningsenergidirektiv II inneholder de samme begrepene og krav om regelmessig kontroll av varme- og klimaanlegg. I de skandinaviske språkene er de engelske begrepene oversatt som følger¹:

Tabell 1: Oversettelse av "Inspection" og "Assessment" i norsk, dansk og svensk utgave av bygningsenergidirektivet

Engelsk	Norsk	Dansk	Svensk
Inspection	Kontroll	Eftersyn	Kontroll
Assessment	Vurdering	Vurdering	Bedömning

I energimerkeforskriften er "kontroll" blitt omgjort til "energivurdering". BNL mener dette er feil bruk av begrepet, som igjen bidrar til uklarhet og disharmoni med de begrepene som er etablert i de andre skandinaviske landene og i de europeiske standardene som er utarbeidet for bygningsenergidirektivet.

BNL anbefaler derfor at forskriften bruker de samme begrepene som allerede er etablert i bygningsenergidirektiv II, slik at forskriften og bygningsenergidirektiv II blir harmonisert.

Merknader fra BNL til utvidelse av fjerde ledd:
Departementet foreslår som utvidelse av fjerde ledd at:

Eier av brenselstyrte varmeanlegg med installert effekt over 100 kW må ha installert brenselmengdemåler på anlegget.

Dette utvider virkeområdet til å omfatte alle brenselstyrte anlegg. BNL påpeker at mange brenselstyrte varmeanlegg med trebasert biobrensel (flis, spon, kapp/ved) per i dag ikke har brenselmengdemåler eller mulighet til å etterinstallere dette uten videre. Dette gjelder særlig anlegg som ikke faller innunder forurensningsforskriftens § 27-3 (installert effekt under 1 MW).

For varmeanlegg med trebasert biobrensel er relasjonen mellom innmatet brenselmengde og avgitt effekt ikke like entydig som for anlegg med homogent fast brensel, flytende brensel eller gass.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010L0031>

En del biobaserte brensler kan ha mye mer varierende brennverdi enn flytende brensler og gass. Brennverdi, forbrenning og avgitt effekt per mengde brensel styres av både type brensel, densiteten til brenselet og fuktinnholdet. Sagspon og bark fra sagbruk har for eksempel helt andre egenskaper enn høvelspon eller flishoggerspon fra møbel- og trevareindustri grunnet ulik størrelse på spon, andre treslag og annet fuktinnhold. Mange små anlegg som nå vil omfattes av forskriften har også variasjon i brenselet avhengig av egen produksjon. Dette gjør det vanskeligere å gi en én-til-én-relasjon mellom mengde brensel og avgitt varmeeffekt.

Styring av fyringsanlegg med biobaserte brensler gjøres i nyere anlegg på bakgrunn av overvåking av røykgasser, forbrenningstemperatur og brensel i fyrkammeret. Dette er også tilnærmingen for større anlegg som per i dag er underlagt forurensningsforskriften. Eksisterende mindre anlegg har få eller ingen mulighet til å installere brenselmengdemåler uten å samtidig installere nytt styringssystem. Dette betyr i praksis å anskaffe nytt anlegg.

BNL ber derfor om at fjerde ledd omformuleres til:

*Eier av brenselstyrte varmeanlegg med installert effekt over 100 kW må ha installert brenselmengdemåler på anlegget. **Dette gjelder ikke brenselstyrte varmeanlegg for trebasert biobrensel installert før 01.01.2024.***

Hvis departementet mener det likevel skal kreves brenselmengdemåler på alle brenselstyrte anlegg med installert effekt over 100 kW, må det gis en tilstrekkelig overgangsperiode som hensyntar restlevetiden til de eksisterende fyringsanleggene der en slik måler ikke kan etterinstalleres uten videre.

Merknader fra BNL til nytt sjette ledd:

Departementet foreslår som nytt sjette ledd:

Eier oppfylder plikten til energivurdering hvis virksomheten har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem og dette systemet omfatter anlegget.

Forslaget åpner for dokumenterbare systemer og rutiner som alternativ til rapport fra energivurdering. I praksis betyr dette at eieren er sertifisert etter enten NS-EN ISO 50001 for energiledelse eller NS-EN ISO 14001 for miljøledelse, og at anlegget er omfattet av systemet.

BNL vil påpeke at formålet med bygningsdirektiv II er å fremme en forbedring av energiytelsen i bygninger, idet det tas hensyn til uteklima og lokale forhold, samt krav til inneklimate og kostnadseffektivitet.

Det er et krav i bygningsenergidirektiv II artikkel 8 at medlemslandene skal, med det formål å optimalisere energibruken til tekniske bygningssystemer, fastsette systemkrav for å optimalisere energiytelsen til tekniske bygningssystemer, riktig installasjon og passende dimensjonering, justering og kontroll av de tekniske bygningssystemene som installeres i eksisterende bygninger. Dette skal inkludere varme- og kjøleanlegg og store ventilasjonsanlegg.

Energivurdering (kontroll) av varme- og klimaanlegg er derfor et godt virkemiddel for langt på vei å oppfylle kravet i artikkel 8. Et energi- eller miljøledelsessystem vil ikke nødvendigvis ivareta riktig installasjon og passende dimensjonering, justering og kontroll for å oppnå riktig inneklimate i eksisterende bygninger.

BNL støtter ikke nytt, sjette ledd og påpeker at eieren ikke nødvendigvis har oppfylt plikten til energivurdering (kontroll) av varme- og klimaanlegg, selv om eieren har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem.

BNL anbefaler derfor å stryke tilføyelse av sjette ledd: *“Eier oppfylder plikten til energivurdering hvis virksomheten har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem og dette systemet omfatter anlegget.”*

Subsidiært, dersom departementet likevel mener at eier oppfylder plikten til energivurdering hvis virksomheten har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem, så er det vesentlig at slikt ledelsessystem er sertifisert fra et akkreditert sertifiseringsorgan. BNL anbefaler i så fall en tilføyelse til nytt, sjette ledd:

*"Eier oppfylder plikten til energivurdering hvis virksomheten har gyldig sertifisering i et energiledelsessystem eller miljøledelsessystem **fra et akkreditert sertifiseringsorgan** og dette systemet omfatter anlegget."*

§ 14. Utarbeidelse av rapport fra energivurdering

Merknader fra BNL:

Departementet foreslår i andre ledd å legge til "*i forhold til bygningens behov*" i beskrivelsen av hva energivurderingen skal omfatte. BNL påpeker at det er bruken av bygningen som medfører et behov for godt inn klima og dermed et energibehov. Andre ledd bør derfor endres til:

*"Energivurderingen skal omfatte tekniske data, dokumentasjon av anlegget og dets driftsopplegg, anleggets funksjon og dimensjonering i forhold til bygningens **bruk og skal ta hensyn til inn klima og energi**behov."*

§ 15. Krav til gjennomføring av energivurdering

Energivurdering etter § 13 skal gjennomføres ved en fysisk befaring av anlegget og gjennomgang av foreliggende dokumentasjon. Så langt det er mulig skal energivurderingen benytte målte verdier.

Energivurderingen må skje av en uavhengig virksomhet som tilfredsstill de kompetansekrav som stilles i § 18.

Merknader fra BNL:

BNL støtter endringene

§ 16. Registrering av energivurdering

Rapporten fra energivurderingen skal registreres i energimerkesystemet.

Registreringen må gjennomføres av en uavhengig virksomhet som tilfredsstill de kompetansekrav som stilles i § 18.

Merknader fra BNL:

BNL støtter endringene

§ 17. Kompetansekrav til å utføre energimerking

Merknader fra BNL:

Departementet foreslår ingen konkrete endringer i kompetansekravene i §17, utover en tydeliggjøring av at det er tilstrekkelig at den ansvarlige virksomheten for energimerkingen oppfylder kompetansekravene og at personell som oppfyller kvalifikasjonskravene benyttes for vurderingene som gjøres.

BNL mener at dagens kompetansekrav for energimerking har en uhensiktsmessig streng avgrensning. Vi frykter det kan oppstå en mangel på kvalifiserte eksperter dersom vi lykkes i å øke oppslutningen om energimerking ved å gjøre den mer relevant for aktørene i eiendomsmarkedet

BNL er av den oppfatning at tekniske ledere i VVS, elektro og byggebransjen, med fagbrev, teknisk fagskoleutdanning (NKR 5.2) inkl. spesialisering innen energirådgivning, har relevant og tilstrekkelig

kompetanse for å være ansvarlig for energimerking av yrkesbygg. **BNL anbefaler derfor departementet å endre minstekravet for utdanningsnivå for energimerking av yrkesbygg til 2-årig fagskole, nivå 5.2 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).**

§ 18. Kompetansekrav til å utføre energivurdering

For energivurdering av varme- og klimaanlegg kreves det følgende kompetanse:

a. for varmeanlegg med samlet installert effekt høyere enn 20 kW: minst to års yrkeserfaring fra ettersyn og/eller drift av slike varmeanlegg,

b. for varmeanlegg med samlet installert effekt høyere enn 100 kW: minst fem års yrkeserfaring fra ettersyn og/eller drift av slike varmeanlegg,

c. for varmeanlegg når dimensjonering skal vurderes: minimum to års godkjent fagskoleutdanning i relevant fagretning. I tillegg kreves det to års yrkeserfaring fra energiberegning for bygninger. Den delen av vurderingen som omfatter kjelen skal utføres av en virksomhet med kompetanse som beskrevet i a) og b).

d. for klimaanlegg: minimum to års godkjent fagskoleutdanning i relevant fagretning. I tillegg kreves det to års yrkeserfaring fra energiberegning i bygninger.

Kompetansekravene er oppfylt dersom virksomheten som er ansvarlig for vurderingen har personell med nødvendige kompetansen, og denne benyttes for vurderingene.

Eier har ansvar for at kompetansekravene er oppfylt, og skal kunne fremskaffe dokumentasjon på dette på forespørsel fra NVE, kjøper eller leietaker.

Merknader fra BNL:

BNL ber om at installasjonserfaring inkluderes som yrkeserfaring for energivurdering av varmeanlegg med samlet installert effekt over 20 kW, og at og prosjekterings- og installasjonserfaring tilsvarende inkluderes for varmeanlegg over 100 kW. Vi ber derfor om at første ledd bokstav a og b blir endret til:

*a. for varmeanlegg med samlet installert effekt høyere enn 20 kW: minst to års yrkeserfaring fra **installasjon**, ettersyn og/eller drift av slike varmeanlegg,*

*b. for varmeanlegg med samlet installert effekt høyere enn 100 kW: minst fem års yrkeserfaring fra **prosjektering, installasjon**, ettersyn og/eller drift av slike varmeanlegg,*

BNL ber videre om at kompetansekravene beskrives tydeligere slik at det enten kan etableres et bredt og dekkende tjenestetilbud, eller at bedrifter selv kan gjøre en vurdering.

Foreslått endring utvider plikten til energivurdering til å gjelde alle varmeanlegg og ikke bare de med fossile brenslere. Dette vil føre til at mange flere aktører innen industri og eiendom vil måtte gjøre energivurderinger for anleggene sine. Det blir da viktig å forstå hva som ligger i kravet til "yrkeserfaring fra ettersyn og/eller drift av slike varmeanlegg" kontra ordlyden i eksisterende forskrift om "fyringsteknisk kompetanse og [...] yrkeserfaring fra [...] kjelanlegg".

Det foreligger per i dag krav til fyringsteknisk kompetanse og sertifisert personell til å betjene varmeanlegg med effekt over 0,5 MW (500 kW) i form av sertifisering som kjeloperatør under ledelse av sertifisert kjelpasser. Begge sertifiseringer krever kurs fra akkreditert instans i kombinasjon med yrkeserfaring. Anlegg med lavere effekt enn dette har ingen krav til sertifiserte operatører eller ledelse av sertifisert kjelpasser.

Uklarheten ligger i hva som teller som yrkeserfaring. Er det å eie og bruke et varmeanlegg uten å ha sertifisering som operatør, å regne som tilstrekkelig? Vil en leverandør av slike anlegg ha tilstrekkelig yrkeserfaring gjennom salg, installasjon og mulige avtaler om service og ettersyn? Er yrkeserfaring fra varmeanlegg basert på ett brensel overførbart til varmeanlegg med andre brenslere? Den største utfordringen blir å komme i gang med å etablere yrkeserfaring for de varmeanleggene som ikke per i dag er omfattet av forskriften hvis "yrkeserfaring fra [...] slike varmeanlegg" skal forstås snevert.

BNL ber derfor om at kompetansekravet og begrepet yrkeserfaring utdypes nærmere, samt at det vurderes om kortere yrkeserfaring kan aksepteres med bestått kjeloperatørkurs e.l. fra akkreditert instans.

Øvrige endringer i §§ 18 til 20

Merknader fra BNL:

BNL har ingen merknader

Vennlig hilsen
Byggenæringens Landsforening

Guro Hauge
Direktør for bærekraft og samfunnspolitikk